

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

competenties kunnen aangeleerd worden? Het boekje biedt zo als het ware een checklist voor instellingen voor NAH-patiënten: is bij ons alles wel goed op orde?

Leerboek slaap en slaapproblemen

J. Verbraecken, B. Buysse, H. Hamburger, V. van Kasteel & R. van Steenwijk (red.), Den Haag: Acco, 2013, 739 pp.

Het woord leerboek in de titel geeft aan dat het hier gaat om kennis, de stand van zaken op het gebied van slapen en slaapproblemen. Het is een omvangrijk werk, geschreven door een zeer groot aantal auteurs uit België en Nederland, allen expert op een specifiek deelgebied. Het gebied van de slaap en slaapproblemen is een specialisme geworden en behoefde daarom een leerboek voor hen die zich willen bekwamen in dit vakgebied. Men kan geen aspect van slaap en slaapproblemen bedenken of het is opgenomen in dit boek. Basiskennis over slaap, EEG-aspecten, het meten van slaperigheid en alle mogelijke vormen van slaapproblemen. Er wordt ook uitvoerig ingegaan op slaapproblemen bij vele neurologische en psychiatrische ziektebeelden en daarom is het boek zeker relevant voor neuropsychologen in een klinische setting. Slaapproblemen worden vaak gemeld door patiënten en met dit boek 'bij de hand' kan men snel meer te weten komen over de aard en ernst en hoe hier mee om te gaan.

Chronische pijn verklaard: Oorzaken, advies en aanpak.

D. Keizer & P. van Wilgen, Houten: Lannoo, 2013, 286 pp.

Een op de vijf mensen in Nederland zou last hebben van chronische pijn. Keizer is

op dit onderwerp gepromoveerd, Van Wilgen kan bogen op vijftien jaar praktijkervaring en samen hebben de auteurs een instituut opgericht dat zich op deze chronische pijnpatiënten richt. Het boek is in eerste instantie gericht op de patiënten zelf, maar is ook geschikt voor mensen uit hun omgeving en hulpverleners, en daar kan men de neuropsycholoog ook wel onder rekenen. Vele vragen komen aan de orde in dertig hoofdstukken. Van de biologische basis tot 'hoe nu verder?'. Tussen de hoofdstukken door worden interviews gepresenteerd met chronische pijnpatiënten. Voor wie meer wil weten zijn referenties naar wetenschappelijk werk toegevoegd. Het is geen doorwrocht werk en dat moet men ook niet verwachten van een boek voor patiënten, maar het geeft een goed gestructureerd overzicht van de vele factoren die meespelen. Voor wie snel een beeld wil hebben wat er allemaal komt kijken bij chronische pijn is dit een handig en overzichtelijk boek.

Ethics field guide: Applications to rehabilitation psychology

Th. Kerkhoff & S. Hanson, New York: Oxford University Press, 2013, 143 pp.

Ik weet niet of in Nederland psychologen ook zo uitgebreid getoetst worden op hun kennis van de ethiek van de behandeling van patiënten, maar dit boek helpt Amerikaanse psychologen wel zich voor te bereiden voor dat examen. Ook is het boek geschikt voor professionals die in een bepaalde, onduidelijke situatie nog eens willen nadenken wat nu de voors en tegens zijn om wel of juist niet een bepaalde behandeling te geven. De ethiek wordt besproken aan de hand van principes: wel-doen en niet schaden, betrouwbaarheid en verantwoordelijkheid, integriteit, eerlijkheid en respect voor rechten en waardig-

heid. Alles wordt toegelicht aan de hand van concrete praktijksituaties. Wellicht zijn de Amerikaanse regels hier niet van toepassing, maar dan kan dit boekje wel dienen als uitgangspunt voor een Nederlandse aanpak (en voor een Nederlandse

bewerking). Het lijkt me voor de in de praktijk werkende professional goed om aan de hand van dit boekje nog eens na te denken hoe te werk te gaan in een lastige situatie.

Proefschriften

Brittle brain power: Post stroke fatigue, explorations into assessment and treatment.

Aglaiia Zedlitz, proefschrift Radboud Universiteit Nijmegen, 17 oktober 2013, 194 pp.

Zedlitz heeft uitvoerig onderzoek gedaan naar het meten van vermoeidheid bij CVA-patiënten in een chronisch stadium, het voorkomen, de mate van vermoeidheid en de behandeling, en dat alles is in een vijftal internationale publicaties vastgelegd. Het blijkt dat de ernst van dit verschijnsel in Nederland behoorlijk onderschat wordt en dat er te weinig aandacht voor is. Het meten van vermoeidheid is altijd een lastige zaak en ook bij deze populatie is het lastig. Zedlitz heeft naar twee vragenlijsten gekeken, de Fatigue Severity Scale (FSS) en de Checklist Individual Strength (CIS20-R, met name de CIS-f subschaal) en constateert dat de FSS vooral de impact op het dagelijks functioneren in kaart brengt, niet de ernst van de vermoeidheid. De CIS-f lijkt de fysieke maar ook de subjectief ervaren vermoeidheid goed in beeld te brengen. Bij de behandelstudie werd een cognitief programma vergeleken met eenzelfde cognitieve programma, aangevuld met bewegingsoefeningen gericht op verbetering van de fysieke conditie (Co-

grat). Het betrof een multicenterstudie bij meer dan tachtig patiënten. Beide programma's bleken tot verbeteringen te leiden, maar Cograt scoorde significant beter.

Cognitive profiles in Alzheimer's disease: Recognizing its many faces.

Annelies Vonk Noordegraaf -van der Vlies, proefschrift Vrije Universiteit Amsterdam, 27 november 2013, 144 pp.

Het onderzoek van Vonk Noordegraaf (schrijf ik maar even voor het gemak) komt voort uit haar werk voor de database van het VU Alzheimercentrum. De centrale vraag was of het APOE-gen-type, biomarkers in de liquor en snelheid van achteruitgang de waaier aan neuropsychologische profielen bij alzheimerpatiënten kunnen verklaren. De APOE-factor was van belang voor de ernst van geheugen- en benoemproblemen, maar de aanvangsleeftijd leek daarbij ook een rol te spelen. Patiënten met hoge waarden voor A β , tau en p-tau vertonen cognitief gezien ernstiger stoornissen, onafhankelijk van de ernst van de ziekte. Met MRI-scans werd aangetoond dat globale atrofie samenhangt met de ernst van de aandoening en dat dat bij jonge alzheimerpatiënten nog duidelijker is. Wittestofafwijkingen zijn van belang voor de ernst van de cognitieve problemen en de bijdrage is voor jonge en oude patiën-